

Çocuk Suçluluğu ve Isparta'da Çocuk Suçları

Veysel DİNLER *

Yaş, suça ilişkin faktörler arasında suça katılımında en etkili olanlardan biridir. Hemen hemen bütün suçlar kendilerine özgü olarak belli bir yaşta başlar ve bir doruk yaşına ulaştıktan sonra giderek azalma eğilimi gösterir. Suça katılımın ilerleyen yaşlarla birlikte azalmaya başladığı yolunda kriminologlar arasında fikir birliği vardır.

Gençler genellikle kız kaçırma, basit hırsızlık suçlarını işlemekle birlikte; yetişkinler, adam öldürme, dolandırıcılık gibi suçları işlerler. Dolandırıcılık, sahte çek ve senet, kumar suçları tecrübe ve bilgi isteyen suç türleri olduğu için, yetişkinler basit hırsızlık gibi az menfaat sağlanan suçlardan daha çok bu suçları tercih ederler. Ayrıca, yaş ilerledikçe riski yüksek, getirisi az olan suçlar işlenmekten vazgeçilmektedir. Görüldüğü gibi suçların işlenmesinde yaş önemli bir faktör olarak yer almaktadır. Yaş gibi cinsiyet, tahsil, ekonomik durum, kültürel ve sosyal statü de suçların işlenmesinde önemli aktörlerdir.

Gençlikte görülen fiziksel güç, çeviklik, ataklık gibi etkenler bazı suçları bu yaş grubunda yaygınlaştırmaktadır. Yaşın ilerlemesiyle fiziksel gücün düşmesi yetişkinlerde bu suçların daha az görülmesine neden olmaktadır. Özellikle endüstrileşmiş ülkelerde ev ve işyerinden hırsızlık, otomobil hırsızlığı, soygun, vandalizm (mala zarar verme) suçları buluş çağında doruk noktasına ulaşmakta ve sonra hızla düşmektedir. Bu tür suçlar daha çok gençlik suçu olarak nitelendirilmektedir.

Çocukların, mala karşı suç işlemesinde başlıca neden, ekonomik koşullar ve işsizliktir. Gençlerin kendilerini özgür hissetmeleri, ailelerine karşı sorumsuzluk hisleri, ailevi sorunlar; araba hırsızlığı ve soygun, çeteye

katılma, uyuşturucu bağımlılığı suçlarını işlemelerinde etkili olmaktadır. Cinsel arzuların tatmin isteği elle ve sözle sarkıntılık, ırza tasaddi ve ırza tecavüz suçlarının yanı sıra, kız kaçırma ve evlilik vadiyle kızlık bozma suçunun işlenmesinde etkilidir.

Halk arasında genç olarak nitelendirdiğimiz kimselerden çocuk diye bahsetmemizdeki başlıca neden sosyolojik ve hukuki durumdur. Çocukluk, bebeklik döneminin bitiminden yetişkin insan oluncaya kadar geçen dönemi adıdır. İnsanın fizyolojik ihtiyaçlarını kendi kendine karşılamaya başladığı andan, başka insanların sorumluluklarını taşıyabilecek olgunluğa erişme anına kadar süren; kısaca insanın sadece kendisiyle birlikte var olduğu dönemdir.

Türk hukukunda çocukluk yaşı kişinin 11 yaşından sonra farik-mümeyyizlikten (yaptığı eylemin ve verdiği kararın farkında ve bilincinde olma durumu), rüştünü kazandığı 18 yaşına kadar olan dönemdir. Türk Ceza Kanunu yaş küçüklüğünü üç aşamada kabul eder. Her aşamada çocuğun yaptığı eylemden sorumlu olma durumu farklıdır.

Çocuk suçluluğunun Isparta'daki genel karakteri; mala karşı suçlar ile genel ahlak ve aile düzenine karşı işlenen suçlarla şekillenir. Mala karşı işlenen suçlar, işlenme yoğunluğuna göre basit hırsızlık, işyerinden hırsızlık, otodan teyp hırsızlığı, kapkaççılık, yağma, emniyeti suiistimal, nas-ı ızzar (mala zarar verme), otomobil hırsızlığı şeklinde sıralanabilir. Genel adap ve aile düzenine karşı suçlar ise ırza tecavüz, sarkıntılık, evlilik vadiyle kızlık bozma, teşhircilik ve fahişelik şeklindedir. Bunların yanı sıra, özellikle müessir fiil ve bıçakla yaralama şahsa karşı işlenen suçların başında gelmektedir.

Isparta'da sık sık suç işleyen erkek çocukların büyük bir kısmı, solvent maddesi içeren Balley adlı yapıştırıcının müptelası durumundadırlar. Herhangi bir suç eylemine karışmış bütün küçüklerde gözlenen bir ayrıntı, hepsi tarafından sigara ve büyük çoğunluğu tarafından alkol kullanılıyor olmasıdır.

Çocuk suçlularında görülen genel karakter ise hemen hemen hepsinin ailevi bir problemle karşı karşıya bulunmasıdır. Balley maddesi bağımlılarının bir çoğunun annesi ve babası boşanmış ya da ayrı yaşıyor durumdadır. Aile içi şiddete de maruz kalabilen küçükler, aile şefkatinden yoksun büyümekte ve suça yönelmektedir. Bu küçüklerin bir kısmının babasının alkol müptelası olduğu gözlenmiştir. Suç eyleminde bulunan küçükler aile şefkatinin yoksunluğundan sıklıkla

yakınmaktadır. Ailesine karşı kendisini daha özgür ve bağımsız hisseden küçükler, onlara karşı kendilerini sorumsuz hissetmekte ve kendilerine kısa vadede menfaat ve zevk sağlayan eylemlere girişmektedirler. Bir kısmı ailesi tarafından da dışlandığından ya da kendilerini daha bağımsız hissetmeleri açısından ailelerinden ayrılarak, içinde bir insanın yaşaması son derece imkansız olduğu terk edilmiş ya da sahipsiz metruk binalar veya boş inşaatları kendilerine mesken edinmektedirler.

Ailevi sorunlar çocukların suça yönelmesinde başlıca etken olmakla birlikte arkadaş ortamının düzgün olmaması, okula duyulan nefret ve onların suça karışmasından menfaat sağlayan bazı yetişkinlerin teşviki ile küçükler yapıştırıcı veya çözücü madde müptelası olmakta ve suça yönelmektedir.

Mala karşı işlenen suçların büyük kısmı maddi yetersizlik, işsizlik ve kendinden daha zengin olanlara özentisi nedeniyle ortaya

çıkılmaktadır. Basit hırsızlıklar ve işyerinden hırsızlık suçları daha çok kısa vadede zevk ve kendi ihtiyacını karşılamak üzere yapılmaktadır. Bunların başında giyim mağazasından kazak, gömlek çalmak ve küçük dükkanlardan sigara vb ihtiyaç maddelerinin çalınması gelmektedir. Sıklıkla rastlanan durumlardan birisi de küçüklerin kısa süre için gezmek maksadıyla ya da parçalarını satarak nakit paraya çevirmek amacıyla motorlu bisiklet çalmalarıdır. Genellikle burada mağdur tanınan kimseler veya kendi arkadaşları olmaktadır. Bu küçüklerin emniyeti suiistimal yoluyla otomobil hırsızlığı yaptıkları da gözlenmiştir. Bazı durumlarda ise çalınmış malı daha ucuza satmak üzere menfaat sağlamayı amaçlayan işyeri sahipleri bu küçüklerin hırsızlık yapmasını teşvik etmekte, çalıntı malları onlardan ucuz bir değere satın alarak kendi işyerlerinde satmaktadırlar.

Basit hırsızlık ve otodan teyp hırsızlığı yapan küçükler arasında ailesinin maddi durumu fevkalade iyi olduğu halde salt zevk için bu suçu işleyenlere de rastlanmıştır. Kriminolojide kleptomani (çalma hastalığı) olarak adlandırılan bu suçu

işleyen küçüklerin genel karakteri aile durumu ortanın üstünde olan serbest meslek sahipleri veya orta dereceli memurların 11-13 yaş arasındaki çocuklarıdır.

Toplumun genel kısmınca tinerci olarak adlandırılıp, dışlanmış yoluna gidilen küçüklerin büyük kısmı özellikle devlet mallarına karşı nas-ı ızzar (mala zarar verme) suçunu işlemekte ve toplumun kendilerini dışlamasına karşı öfkelerini bu yolla göstermektedirler. Aile, okul ve sosyal çevre sevgisinden mahrum olan küçükler arasında (sadece suç işlemeyi alışkanlık haline getirenler değil, okula gidenler dahil) vandalizm (mala zarar vermektен hoşlanma) giderek yayılmaktadır.

Sokak çocuklarının geleceğine ışık tutacak proje hayata dönüş operasyonu gibi

Karanlık sokaklardan aydınlık geleceğe

Merkez dahil bütün ilâherde Emniyet bünyesinde oluşturulan Çocuk Şubeleri faaliyete geçti. Özel eğitimi polislerin görevlendirdiği şubeler sokak çocuklarını topluma kazandırmayı hedefliyor.

Çocuk şubelerinin ilk amacı çocukları suçları nedeniyle cezalandırmak değil onları topluma kazandırmayı şekline eğitmek olacaktır.

Çocukların psikolojik sorunları başta olmak üzere tüm sosyal alanlarından yararlandırılmaya dair her türlü eğitim planı hazırlanıyor.

Özel eğitim atamı polislerle görev yapacak şubeler sokak çocuklarını karanlık dünyasından aydınlık bir geleceğe dönüştürmeyi planlıyor.

İstanbul'da Kurulan İlk Çocuk Şubeleri (İKS) faaliyetlerine başladı. İstanbul'da ilk kez oluşturulan bu şubeler sokak çocuklarını topluma kazandırmayı hedefliyor. Emniyet bünyesinde oluşturulan Çocuk Şubeleri faaliyete geçti. Özel eğitimi polislerin görevlendirdiği şubeler sokak çocuklarını topluma kazandırmayı hedefliyor.

Eğitilmiş karanlık sokak çocukları için Emniyet Müdürlüklerinde oluşturulan Çocuk Şubelerinde görev yapacak olan polisler eğitim ve öğretim planları hazırlanıyor. Çocukların psikolojik sorunları başta olmak üzere tüm sosyal alanlarından yararlandırılmaya dair her türlü eğitim planı hazırlanıyor. Çocukların psikolojik sorunları başta olmak üzere tüm sosyal alanlarından yararlandırılmaya dair her türlü eğitim planı hazırlanıyor.

Çocuk Şube Müdürlüğünün Kurularak faaliyete geçmesi yerel basında yeraldı

Genel adap ve aile düzenine karşı suçlara mala karşı işlene suçlar kadar rastlanmamakla birlikte en çok gözlenenleri ırza tecavüz (buna fiili livata suçu dahildir), sözle ve elle sarkıntılık, evlilik vaadiyle kızlık bozma ve nadiren teşhircilik suçlarıdır. Sarkıntılık suçlarının mağdurlarının kendileri hakkında söz çıkmaması, toplumdaki utanma vb nedenlerle genel olarak müracaatçı olmadıkları bilinmektedir. Isparta'da küçükler tarafından şahsa karşı işlenen suçların başında müessir fiil gelmektedir. Genellikle buluş çağını yaşamakta olan bu gençler, sudan sebeplerle kavga yapmakta ve birbirlerine zarar vermektedirler. Kavgaların başlıca sebepleri kız arkadaşı ya da bahis olmaktadır. Kavga edenler arasında bazen bıçak çekme ve dolayısıyla bıçakla yaralama suçu da meydana gelebilmektedir. Şimdiye kadar küçük bir şahsın adam öldürme suçunu işlediği gözlenmemiştir. Bıçakla yaralama daha çok hafif olmaktadır.

Isparta ilinde küçüklerin işlediği suçların genel karakteri yukarıda verilmeye; suçların işlenme nedenleri irdelenmeye çalışılmıştır. Yinelenecek olursa, küçüklerin suça yönelmelerinde başlıca neden aile içi huzursuzluk, ailevi sorunlardır. Aile sevgisini hissedemeyen çocuklar yanlış arkadaş seçimi, yaşamdan bıkkınlık, bağımsızlık arzusuyla uyuşturucu madde bağımlılığına yönelmekte, suç işlemekten kaçınmamaktadırlar.

Suç işlemeyi alışkanlık haline getiren küçüklerden bir işe yerleştirildiklerinde Balley kullanmayı bıraktıkları ve suç işlemekten vazgeçenlere rastlanmıştır. Dolayısıyla işsizlik ve ekonomik yetersizliğin suçun meydana gelmesindeki rolü küçümsenemez. Toplumdaki diğer kimseler tarafından kendilerine farklı muamele yapılmadığı ve sorumluluk verildiğinde sorumluluklarını düzgün bir şekilde yerine getirdikleri gözlenmiştir. Dolayısıyla Balley kullanan küçükler toplumdaki fertler tarafından farklı muamele yapılmaması ve sorumluluk yüklenmesi ıslah olmalarında önem taşımaktadır.

Küçüklerin ıslahında izlenecek başlıca yol şöyle olabilir; aileleriyle görüşülüp çocuk ailelerinin kendi yavrularına ıslah olmalarında

tam destek vermeleri sağlanmalıdır. Öncelikli eğitimin ve kontrolün ailede başladığı unutulmamalıdır. Aileler çocuklarını iyi takip etmeli nereye gider, kimlerle dolaşır, ne gibi alışkanlıkları vardır, okula devamda aksaklık oluyor mu bunları takip etmeli, gerekli terbiye ve eğitimi vermelidir. Çocuk suçluluğunun önlenmesinde ve temiz bir toplumda temiz bir aile içinde yaşamak varken, ömür boyu kendilerine ızdırap verecek bir yaşama sürüklenecek bu küçüklerin topluma kazandırılmasında başlıca rol aileye düşmektedir. Ekonomik yetersizlik içinde ve işsiz olan bu küçükler için gerekli maddi desteğin sağlanıp; işe yerleştirilmeleri ve kendilerine sorumluluk yüklenmelidir. Çalışarak para kazanmanın, çaba sarfederek kazanmanın ve harcamanın en doğrusu olduğu kanısına varıp özellikle hırsızlık suçundan vazgeçeceklerdir. Toplum fertleri tam desteklerini göstermeli ve bundan sonra dürüst yaşamayı ilke edinecek olan küçükler için gerekli yardım ve kolaylığı göstermelidir.

İdare olarak yapılacak en büyük yardım, çoğu yetenekli olan bu küçükler için yeteneklerini ortaya koyacak fırsatlar sunmaktır. Halk Eğitim Merkezi ve Çıraklık Okulu gibi yerlerde, küçükler için el becerileri kazandıracak, zanaat öğretecek yerlerde gerekli eğitim verilmeli ve üretimleri desteklenmelidir. Önemli ölçüde uyuşturucu madde müptelası olanların bu sorunlarına acil çözümler bulunmalı, idare kötü durumda olan küçükler için yardımdan kaçınmamalıdır. (Çocuk Şube Müdürlüğü, genel olarak idarenin dikkat ve takip edebileceği konularda duyarlı çalışmalarda bulunmaktadır.)

Üniversitenin ilgili kısmı bu konuya bir an evvel el atmalı ve gerekli çalışmaları yaparak çözüm önerileri sunmalıdır. Küçüklerin eğitilmesinde ve uyutucu bağımlılığından kurtulmalarında fakülteler ve araştırma merkezleri işbirliğine giderek bir an önce küçüklerin topluma kazandırılması sağlanmalıdır.

* Komiser Yardımcısı
SDÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü
Kamu Yönetimi Yüksek Lisans
Öğrencisi